

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور

دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته جامعه شناسی

گروه علوم اجتماعی

عنوان پایان نامه:

بررسی عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی زنان

(مطالعه موردی شهر بوشهر)

لیلی حسن عالی

استاد راهنما:

دکتر پروانه دانش

استاد مشاور:

دکتر امیر ملکی

اردیبهشت ۱۳۹۳

(فرم شماره ۱۱: صورتجلسه دفاع از پایان نامه)

تاریخ:

...../...../.....

شماره:

دانشگاه پیام نور

ر

بسمه تعالی

صورتجلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

جلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد خانم /

آقای.....

دانشجوی رشته..... به شماره

دانشجویی.....

تحت عنوان

.....»

«.....

با حضور هیات داوران در روز..... مورخ...../...../..... ساعت

..... در محل ساختمان..... برگزار شد و هیات داوران پس از

بررسی، پایان نامه مذکور را شایسته نمره به عدد..... به حروف.....

با درجه..... تشخیص داد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبه دانشگاهی	دانشگاه/موسسه	امضاء
۱		استاد راهنما			
۲		استاد مشاور			
۳		استاد داور			
۴		نماینده تحصیلات تکمیلی			

تقدیم به :

پدر و مادرم

به پاس قلب های بزرگشان که فریادرس است
وسرگردانی وترس درپناهشان به شجاعت درمی آید

وهمسرم

به پاس قدردانی از قلبی آکنده از عشق و معرفت
که محیطی سرشار از سلامت وامنیت و آرامش و آسایش
برای من فراهم آورده است.

تقدیر و تشکر فراوان از:

استاد عزیزم سرکارخانم دکتر دانش به خاطر یاری‌ها و راهنمایی‌های بی‌چشمداشت ایشان که بسیاری از سختی‌ها را برایم آسان نمودند و نیز استاد بزرگوار جناب آقای دکتر ملکی که با راهنمایی‌های ایشان این مسیر علم و دانش پیموده شد.

چکیده

مشارکت اجتماعی فرایندی مبتنی بر حضور آگاهانه و فعال فرد، به عنوان عضو جامعه در صحنه های اجتماعی بوده و یکی از مهمترین ابعاد توسعه اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در جوامع و از جمله جامعه ایران است. از آنجایی که این امر بر حضور فراگیر تمامی افراد جامعه اشاره دارد، بنابراین توجه به مشارکت زنان در امور اجتماعی به عنوان نیمی از افراد جامعه از اهمیت بالایی برخوردار میباشد. با توجه به اهمیت این موضوع و مسئله پژوهش یعنی مهمترین عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی زنان، این پژوهش با هدف بررسی عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی زنان در شهر بوشهر انجام شده است. چارچوب نظری مورد استفاده تلفیقی از نظریات و دیدگاههای مکاتب جامعه شناختی و روانشناختی می باشد که به طور مشخص از نظریات پارسونز، لوین، لرنز و راجرز استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زنان بالای ۱۸ سال ساکن در شهر بوشهر می باشد که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب و با استفاده از شیوه نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای و در قالب پرسش نامه تدوین شده از آنها نظر سنجی به عمل آمده است. مهمترین نتایج بدست آمده از این پژوهش، تایید رابطه مثبت بین متغیر مشارکت اجتماعی و متغیرهای اعتماد متقابل اجتماعی، تقدیر گرایی، جمع گرایی و استفاده از رسانه های گروهی و رابطه منفی و معکوس بین متغیر مشارکت اجتماعی و متغیر بیگانگی اجتماعی می باشد به عبارتی با افزایش مشارکت اجتماعی، بیگانگی اجتماعی کاهش می یابد. از دیگر نتایج بدست آمده عدم رابطه بین متغیر مشارکت اجتماعی با عام گرایی و آینده گرایی می باشد.

کلید واژه: مشارکت اجتماعی، زنان، بیگانگی اجتماعی، رسانه های گروهی، تقدیر گرایی، عام گرایی، جمع

گرایی، آینده گرایی، بوشهر

فهرست مطالب

مقدمه	۱۴
فصل اول: کلیات تحقیق	
۱-۱. بیان مسئله	۱۷
۱-۲. اهمیت و ضرورت تحقیق	۲۰
۱-۳. اهداف تحقیق	۲۳
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق	
۱-۲. مقدمه	۲۵
۲-۲. مروری بر تحقیقات پیشین	۲۶
۱-۲-۱. تحقیقات داخلی	۲۶
۲-۲-۲. تحقیقات خارجی	۳۴
۳-۲. مبانی نظری مشارکت	۳۶
۱-۳-۲. تعریف مشارکت	۳۶
۲-۳-۲. گونه شناسی مشارکت	۳۹
۲-۳-۳. بررسی رویکردهای نظری مشارکت	۴۳

۴۴۱-۳-۳-۲ دیدگاه جامعه شناختی مشارکت
۴۸۲-۳-۳-۲ دیدگاه روانشناختی مشارکت
۴۹۳-۳-۳-۲ مروری بر برخی از آراء اندیشمندان دیدگاه جامعه شناختی مشارکت
۸۲۴-۳-۳-۲ مروری بر برخی آراء از اندیشمندان دیدگاه روانشناختی مشارکت
۱۰۸۴-۲ چارچوب نظری
۱۲۱۵-۲ فرضیات پژوهش
۱۲۲۶-۲ مدل تحقیق
	فصل سوم: روش تحقیق
۱۲۴۱-۳ مقدمه
۱۲۴۲-۳ روش تحقیق و ابزار گردآوری و تحلیل داده ها
۱۲۵۳-۳ جامعه آماری
۱۲۵۴-۳ حجم نمونه و شیوه نمونه گیری
۱۲۶۵-۳ تعریف نظری و عملی متغیرها
۱۲۶۱-۵-۳ تعریف نظری و عملی متغیر وابسته
۱۲۶۲-۵-۳ تعریف نظری و عملی متغیرهای مستقل
	فصل چهارم: یافته های تحقیق

- ۱-۴. مقدمه..... ۱۳۲
- ۲-۴. تجزیه و تحلیل توصیفی داده ها..... ۱۳۳
- ۱-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر سن..... ۱۳۳
- ۲-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر میزان تحصیلات..... ۱۳۵
- ۳-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر وضعیت تاهل..... ۱۳۷
- ۴-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر وضعیت فعالیت..... ۱۳۸
- ۵-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر میزان درآمد..... ۱۴۱
- ۶-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر مشارکت اجتماعی..... ۱۴۱
- ۷-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر بیگانگی اجتماعی..... ۱۴۳
- ۸-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر اعتماد متقابل اجتماعی..... ۱۴۵
- ۹-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر استفاده از رسانه های گروهی..... ۱۴۷
- ۱۰-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر تقدیرگرایی..... ۱۴۹
- ۱۱-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر جمع گرایی..... ۱۵۱
- ۱۲-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر عام گرایی..... ۱۵۳
- ۱۳-۲-۴. مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر آینده گرایی..... ۱۵۵
- ۳-۴. آزمون فرضیات..... ۱۵۷
- ۱-۳-۴. آزمون فرضیه اول..... ۱۵۷
- ۲-۳-۴. آزمون فرضیه دوم..... ۱۵۷

۱۵۹.....	۳-۳-۴.آزمون فرضیه سوم.....
۱۶۰.....	۴-۳-۴.آزمون فرضیه چهارم.....
۱۶۱.....	۵-۳-۴.آزمون فرضیه پنجم.....
۱۶۲.....	۶-۳-۴.آزمون فرضیه ششم.....
۱۶۳.....	۷-۳-۴.آزمون فرضیه هفتم.....
۱۶۴.....	۴-۴.رگرسیون خطی چند متغیره و تفسیر نتایج آزمون.....

فصل پنجم: جمع بندی و نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

۱۶۷.....	۱-۵.مقدمه.....
۱۶۷.....	۲-۵.خلاصه نتایج.....
۱۶۷.....	۱-۲-۵.خلاصه نتایج توصیفی.....
۱۷۰.....	۲-۲-۵.خلاصه نتایج تبیینی.....
۱۷۵.....	۳-۵.پیشنهادات.....
۱۷۵.....	۱-۳-۵.پیشنهادات نظری.....
۱۷۶.....	۲-۳-۵.پیشنهادات کاربردی.....
۱۷۷.....	۴-۵.محدودیت های پژوهش.....

فهرست منابع

فهرست جداول:

- جدول ۴-۱. توزیع فراوانی متغیر سن در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۳۳
- جدول ۴-۲. توزیع فراوانی متغیر میزان تحصیلات در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۳۵
- جدول ۴-۳. توزیع فراوانی متغیر وضعیت تاهل در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۳۶
- جدول ۴-۴. توزیع فراوانی متغیر وضعیت فعالیت در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۳۸
- جدول ۴-۵. توزیع فراوانی متغیر میزان درآمد در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۴۰
- جدول ۴-۶. توزیع فراوانی متغیر مشارکت اجتماعی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۴۱
- جدول ۴-۷. جدول آماره های توصیفی شاخص مشارکت اجتماعی..... ۱۴۱
- جدول ۴-۸. توزیع فراوانی متغیر بیگانگی اجتماعی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۴۳
- جدول ۴-۹. جدول آماره های توصیفی شاخص بیگانگی اجتماعی..... ۱۴۳
- جدول ۴-۱۰. توزیع فراوانی متغیر اعتماد متقابل اجتماعی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۴۵
- جدول ۴-۱۱. جدول آماره های توصیفی شاخص اعتماد متقابل اجتماعی..... ۱۴۵
- جدول ۴-۱۲. توزیع فراوانی متغیر استفاده از رسانه های گروهی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۴۷
- جدول ۴-۱۳. جدول آماره های توصیفی شاخص استفاده از رسانه های گروهی..... ۱۴۷
- جدول ۴-۱۴. توزیع فراوانی متغیر تقدیر گرایی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۴۹
- جدول ۴-۱۵. جدول آماره های توصیفی شاخص تقدیر گرایی..... ۱۴۹

- جدول ۴-۱۶. توزیع فراوانی متغیر جمع گرایی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۵۱
- جدول ۴-۱۷. جدول آماره های توصیفی شاخص جمع گرایی..... ۱۵۱
- جدول ۴-۱۸. توزیع فراوانی متغیر عام گرایی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۵۳
- جدول ۴-۱۹. جدول آماره های توصیفی شاخص عام گرایی..... ۱۵۳
- جدول ۴-۲۰. توزیع فراوانی متغیر آینده گرایی در نمونه آماری مورد مطالعه..... ۱۵۵
- جدول ۴-۲۱. جدول آماره های توصیفی شاخص آینده گرایی..... ۱۵۵
- جدول ۴-۲۲. خلاصه آزمون همبستگی rho مشارکت اجتماعی و بیگانگی اجتماعی..... ۱۵۷
- جدول ۴-۲۳. خلاصه آزمون همبستگی rho مشارکت اجتماعی و اعتماد متقابل اجتماعی..... ۱۵۸
- جدول ۴-۲۴. خلاصه آزمون همبستگی rho مشارکت اجتماعی و رسانه های گروهی..... ۱۵۹
- جدول ۴-۲۵. خلاصه آزمون همبستگی rho مشارکت اجتماعی و تقدیر گرایی..... ۱۶۰
- جدول ۴-۲۶. خلاصه آزمون همبستگی rho مشارکت اجتماعی و جمع گرایی..... ۱۶۱
- جدول ۴-۲۷. خلاصه آزمون همبستگی rho مشارکت اجتماعی و عام گرایی..... ۱۶۲
- جدول ۴-۲۸. خلاصه آزمون همبستگی rho مشارکت اجتماعی و آینده نگری..... ۱۶۳
- جدول ۴-۲۹. خلاصه آماره های مربوط به مدل ۱۶۴
- جدول ۴-۳۰. جدول نتایج تحلیل واریانس..... ۱۶۴
- جدول ۴-۳۱. خلاصه نتایج مربوط به ضرایب تاثیر رگرسیونی متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته..... ۱۶۵

مقدمه

انسان حیوانی اجتماعی است که گرایش به رشد و تکامل دارد و اصلی ترین تفاوت او با دیگر موجودات داشتن خلاقیت و تفکر است. این ویژگی سبب می شود که انسان ها بر اساس تفکر علمی، روش های نوین و شیوه های جدید درزندگی و محیط مادی اطراف خویش بیافرینند. در نتیجه بودن، آفریدن، خلق کردن و حرکت به سوی تکامل جزء ذات انسانی است.

مشارکت در لغت به معنای همکاری کردن، شرکت داشتن و شریک شدن است. در واقع شرکت داوطلبانه گروهی از مردم در برنامه ها و طرح هایی است که در توسعه ملی نقش دارند. مشارکت برانگیختن حساسیت مردم و در نتیجه افزایش درک و توان آنها برای پاسخگویی به طرح ها و برنامه های توسعه اقتصادی - اجتماعی است.

مشارکت شرکت موثر همه افراد در امور جمعی، از طریق بسیج کلیه امکانات بالقوه گروهی به منظور استفاده از آنها در فرایند تصمیم گیری و اجرا می باشد. (محسنی تبریزی، ۱۳۶۶: ۹۹) بنابراین مشارکت زمینه مناسبی برای دخالت افراد از جمله زنان، در فرایندهای تصمیم گیری، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی می باشد.

از آنجایی که نیمی از جمعیت را زنان تشکیل می دهند و زنان در ردیف بزرگترین ذخایری هستند که هنوز از توان بالقوه آنان استفاده بهینه بعمل نیامده است بنابراین در آستانه هزاره جدید فراهم کردن زمینه های تازه برای مشارکت بیشتر زنان و بهره گیری جدی تر از قدرت، تفکر، ابداع و خلاقیت بسیار مهم و ضروری

بوده و بایستی در سرفصل برنامه های مدیریت و برنامه ریزی قرار گیرد. لذا این پژوهش با هدف بررسی عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی زنان در شهر بوشهر انجام شده است و سعی شده است با بکارگیری روش علمی پژوهش این عوامل تحلیل و بررسی شود.

فصل اول:

کلیات تحقیق

۱- بیان مسئله

انسان طبیعتاً حیوانی اجتماعی است که گرایش به رشد و تکامل دارد و اصلی ترین تفاوت او با دیگر موجودات داشتن تفکر و خلاقیت است. این انسان متفکر طبیعتاً بایستی بر اساس تفکر علمی، روش های نوین زندگی و شیوه های جدید در زندگی و محیط مادی اطراف خویش بیافریند.

در چهاردهه گذشته مفاهیم اقتصادی و اجتماعی متحول شده اند اما مفهوم مشارکت در عمق فرایند توسعه جای گرفته و اهمیت روزافزونی یافته است. دهه ۱۹۶۰ که توسعه نام گرفت باعث مطرح شدن شور و هیجان ناشی از رویکردهای استعمارزدایی و استقلال کشورهای جهان سوم، اهمیت جنبش های مردمی، تاثیر عوامل انسانی ناشی از مشارکت و نیز حضور مردم در فرایند توسعه گردید. در دهه ۱۹۷۰ و به ویژه در سالهای اولیه آن رکود اقتصادی سیاست ها و راهبردهای توسعه را مطرح ساخته و در نتیجه رهیافت های مناسب توسعه در این دهه به طور گسترده ای دنبال شد. در پی چنین تلاشهایی یونسکو در نوزدهمین اجلاس عمومی خود در سال ۱۹۷۶ در نایروبی رهیافت توسعه درون زای انسان - محور را مطرح ساخت و لزوم اجرای آن را در برنامه های توسعه اعلام کرد. در این رهیافت لزوم مشارکت بیش از پیش مورد تاکید قرار گرفت و به محور اساسی توسعه تبدیل شد. (صمدیان به نقل از ارجمندنیا، ۱۳۸۰: ۲۸) از این رو واژه مشارکت امروزه بیش از هر زمان دیگری مورد استفاده قرار میگیرد.

در تعریفی از مشارکت اجتماعی چنین آمده است: تعلق به گروهی خاص و شرکت فعالانه در گروه و در بعدی وسیعتر یعنی جامعه می باشد. (بیرو، ۱۳۸۰: ۲۵۷)

در تعریف دیگری مشارکت، شرکت موثر همه افراد در امور جمعی از طریق بسیج کلیه امکانات بالقوه گروهی به منظور استفاده از آنها در فرایند تصمیم گیری و اجرا می باشد. (محسنی تبریزی، ۱۳۶۶: ۹۹)

نگرش سیستمی به توسعه، پدیده مشارکت را امری کاملاً طبیعی و کاملاً بنیادی جلوه می دهد. منظور از نگرش سیستمی یکجایینی عوامل متعدد و متنوعی است که با یکدیگر در آمیخته اند، تا به صورتی یکپارچه توسعه را پدید آورند. پدیده پیچیده و فرایند پرتلاطمی که نیازمند همکاری همگانی و هماهنگی عوامل مختلف و میان کنش های منسجم میان آنهاست. به عبارتی تفسیر پدیده های مختلف از دیدگاه سیستمی بر پایه نگرش جامع به عناصر تشکیل دهنده و توجه به پیوستگی، کلیت و انسجام عناصر و اجزای آن پدیده ها استوار است. از این رو می توان ماهیت میان کنش ها را مشارکت دانست. وقتی از این دیدگاه به برنامه های توسعه انسانی بنگریم مشارکت را یکی از زیرسیستم های این فرایند گسترده می یابیم که خود دارای ابعاد متعددی است. این فرایند از اوایل دهه ۱۹۷۰ در رویکردهای مشارکتی مورد توجه واقع شده است.

مشارکت اجتماعی^۱ فرایندی است مبتنی بر حضور آگاهانه و فعال فرد، به عنوان عضو جامعه در صحنه های اجتماعی و ایفای نقش یا نقش های اجتماعی که به وی محول می شود و در قالب رفتارهای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بروز می کند. پدیده مشارکت اجتماعی یکی از مهمترین ابعاد توسعه اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در جوامع و از جمله جامعه ایران است. از آنجایی که این امر بر حضور فراگیر تمامی افراد جامعه اشاره دارد، بنابراین توجه به مشارکت زنان در امور اجتماعی به عنوان نیمی از افراد جامعه از اهمیت بالایی برخوردار می باشد. در این میان با توجه به اهمیت این موضوع، همواره امکان مشارکت

۱. social participation

وحضور فعال زنان در عرصه های مختلف اجتماعی به دلیل وجود موانع مختلفی با مشکل روبرو می شود که شناخت این موانع جهت انجام برنامه ریزی و رفع موانع بسیار ضروری است. همچنین بسیاری از عوامل نیز وجود دارد که سبب تسهیل و فراهم نمودن زمینه لازم جهت حضور فعال و تاثیر گذار آنان در این فعالیت ها می شود که این عوامل تحت تاثیر شرایط مختلف طیف گسترده ای را شامل می شود.

استان بوشهر با توجه به موقعیت اقتصادی ویژه ای که در سال های اخیر به دلیل وجود ذخایر انرژی جهان پیدا کرده است زمینه ساز گسترش روبه رشد فعالیت های اجتماعی و فرهنگی در زمینه های مربوطه نیز بوده است. در این میان آنچه در این پژوهش برای ما حایز اهمیت بوده این است که چه عواملی باعث جذب زنان و حضور گسترده آنان در امور اجتماعی می شود و مشارکت آنان را در این امور تسهیل می کند. به عبارتی سوال اصلی و مورد نظر ما در این پژوهش عبارت است از اینکه:

- مهمترین عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی زنان در شهر بوشهر کدامند؟

۲-۱. اهمیت و ضرورت تحقیق

مشارکت مردم در امور سیاسی و اجتماعی، یکی از مباحث مهم در حوزه علوم سیاسی و فلسفه سیاسی است. این مشارکت در درجه نخست از طبع اجتماعی انسان و منافع فراوان حاصل از این کارکرد، ریشه می‌گیرد. عنصر اجتماعی در جامعه، علایق مشترکی را پدید می‌آورد که حفظ و پاسداری از آن‌ها، امر مشارکت را برای هر یک از افراد جامعه اجتناب‌ناپذیر می‌سازد. مشارکت را در امور اجتماعی، نوعی تعهد و قبول مسئولیت فردی و اجتماعی است که همه افراد انسانی ناگزیر به پذیرش آن هستند. این تعهد و مسئولیت یا ممکن است در قالب فعالیت معین و نامحدودی صورت پذیرد، مانند بسیاری از رفتارهای اخلاقی و اجتماعی، یا این که ساختار حقوقی و اقتصادی به خود می‌گیرد. اعضای جامعه به دلیل دارا بودن نقش‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خود، در حکم گلوبول‌های قرمز و سفید بدن انسان هستند. همانگونه که افزایش یا کاهش گلوبول‌های یاد شده به بدن آسیب می‌رساند، نارسایی در مشارکت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نیز ادامه حیات را دستخوش تزلزل می‌سازد، تا آن جا که اگر بُعد اجتماعی خود را از دست بدهد، نابودی آن حتمی است؛ اگر هم پابر جا بماند، هدف خود را که خدمت به اعضا و اصلاح جامعه است، گم نکند. البته این در صورتی است که مشارکت از درون و اندیشه فرد بجوشد و با میل و رغبت همراه باشد، وگرنه مشارکت با زور و اجبار، مفید و کارآمد نخواهد بود.

یکی از مهمترین مسائلی که به حیات بشر کمک کرده است، همکاری و مشارکت میان انسان هاست. از منظر جامعه‌شناسی مشارکت به عنوان فرایند تعاملی چند سویه مطرح می‌شود که مداخله

ونظارت مردم وقابليت سياسى -اجتماعى نظام را در دستيابى به توسعه در پى خواهد داشت. بنيادى ترين اندیشه زيرساز مشاركت، پذيرش اصل برابرى مردم است وهدف از آن هم فكري، همكارى وتشريك مساعى افراد جامعه در جهت بهبود كميت وكيفيت زندگى در تمام زمينه هاى اقتصادى، اجتماعى وسياسى است. مشاركت در فراگرد توانمند سازى افراد جامعه، بر سه ارزش بنيادى سهيم كردن مردم در قدرت، راه دادن مردم به نظارت بر سرنوشت خويش وباز گشودن فرصت پيش روى مردم تاكيد دارد. (طوسى، ۱۳۷۰: ۵)

با مطرح شدن نگرش توسعه پايدار در سال ۱۹۸۰ ميلادى از سوى اتحاديه جهانى محيط زيست وتاكيدهر مشاركت همه جانبه اقشار، طبقات وگروه هاى سنى وجنسى، اهميت وتوجه به مشاركت زنان به عنوان اهرم اساسى توليد وظرفيت ها وتوانايى هاى بالقوه جامعه دوچندان شده است. از طرفى يكى از شاخص هاى مهم براى سنجش توسعه هر كشور وضعيت زنان ومشاركت آنان است. زيرا توسعه تنها در ارتباط با توليد ناخالص مى ودرآمد سرانه سنجيده نمى شود وشامل بلوغ سياسى واجتماعى نيز هست. از آنجا كه بلوغ سياسى واجتماعى را مى توان از نحوه برخورد ورفتار جامعه با زنان آن تعيين نمود بنابراین حضور فعال ومشاركت موثر زنان از ديرباز حائز اهميت بوده است.

در جهان امروز مشاركت هرچه بيشتر مردم در تمام زمينه هاى اجتماعى از ويژگى هاى عمده جامعه مدنى وتوسعه يافتگى يك كشور شناخته مى شود. كسب شخصيت اجتماعى وشهروندى وابسته به مشاركت وخارج شدن از دايره فعاليت هاى شخصى وخصوصى است واز اين روست كه امروزه كوشش در راستاى توسعه همه جانبه كشورى بيش از پيش متوجه مشاركت زنان شده است. جامعه امروز ايران